

**havo
-
hbo**

**Notitie aansluiting
havo - hbo Haaglanden
kwantitatieve gegevens 2020**

Inleiding

Spirit4you is een samenwerkingsverband van vo-, mbo- en hbo-scholen en gemeenten in de regio Haaglanden en heeft als doel de overstap naar vervolgonderwijs en arbeidsmarkt voor jongeren te verbeteren en scholen te ondersteunen.

Spirit4you valt onder de inhoudelijke verantwoordelijkheid van het VO Platform: de bestuurders van de vo-scholen, ROC Mondriaan en De Haagse Hogeschool. Vanuit dit platform is Lucas Onderwijs portefeuillehouder van Spirit4you.

Spirit4you wordt voornamelijk gesubsidieerd door de gemeente Den Haag, regiogemeenten dragen ook een gedeelte bij. Scholen dragen bij aan producten en activiteiten van Spirit4you door inzet van personeel te leveren.

Spirit4you havo-mbo-hbo richt zich op de verbetering van de doorstroom naar het hbo. Naast het organiseren van professionaliseringsbijeenkomsten en het ontwikkelen van lesmateriaal besteedt Spirit4you ook aandacht aan monitoringsgegevens. Dit initiatief komt voort uit de wens vanuit het onderwijs, meer zicht te krijgen op studentenstromen met betrekking tot doorstroom naar en uitval op het hbo.

In deze notitie wordt een aantal thema's geanalyseerd. Uitgangspunt is hierbij de leerling populatie in de regio Haaglanden. Afhankelijk van de opleidingen en de setting kan deze notitie gebruikt worden om in kaart te brengen wat het vo kan bijdragen aan een betere voorbereiding voor het hbo en wat op het hbo kan bijdragen aan een betere ontvangst en begeleiding van studenten op het hbo.

Doel van deze notitie is het gesprek op gang te brengen over doorstroom en uitval van havo naar mbo.

Dit document kan gebruikt worden in gesprekken met o.a. bestuurders, directies, decanen en studieloopbaanbegeleiders betrokken bij de aansluiting vo-hbo, als opmaat naar verdere afspraken/acties. Spirit4you kan hierbij -desgewenst op maat- ondersteuning bieden, zoals training m.b.t. de overstap naar het hbo, het ondersteunen van het gebruik van het hbo-cv, het ontwikkelen van digitaal lesmateriaal rond LOB en overstap naar het hbo, de ondersteuning van de ontvangst en begeleiding op het hbo en het verzorgen van professionaliseringsbijeenkomsten.

Geraadpleegde bronnen zijn:

- DUO, Ministerie van OCW
(https://duo.nl/open_onderwijsdata/)
- Vereniging Hogescholen (VH) - Feiten en Cijfers
(<https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers>)
- Scholen op de kaart
(www.scholenopdekaart.nl)

Voor de regio Haaglanden zijn de Havo-opleidingen uit de volgende gemeenten betrokken:

- Den Haag
- Leidschendam-Voorburg
- Rijswijk
- Delft
- Pijnacker-Nootdorp
- Westland
- Zoetermeer
- Midden-Delfland
- Wassenaar

De gegevens die half april 2020 beschikbaar waren, zijn in deze notitie verwerkt.

Examengegevens komen pas ruim na het schooljaar beschikbaar waarin het examen is afgenomen.

Verschillen ten opzichte van de vorige notitie

Er zijn enige verschillen met de notitie van 2019¹. DUO was toen (nog) bereid om diverse maatwerktabellen te leveren, die bereidheid was er dit jaar niet. De toenemende privacy gevoeligheid en de procedure om hierin juist te handelen maakt ook dat gegevens over aansluiting vanuit DUO nog mondjesmaat beschikbaar komen.

Het gevolg hiervan is dat het lastiger wordt om langer lopende trends goed in beeld te krijgen.

---

¹ Spirit4you. Memo aansluiting havo – hbo. Enkele kwantitatieve gegevens, februari 2019

1. Aantal havo gediplomeerden in Haaglanden

Allereerst is gekeken naar het aantal geslaagden op de havo-afdelingen van de scholen die zijn gevestigd in de Haaglanden regio. Ook wordt getoond welk percentage van de havo-gediplomeerden doorstroomden naar het hbo. Er worden twee meetjaren getoond: 2017-2018 en 2018-2019.

Tabel 1 Aantallen havo - gediplomeerden en doorstroompercentage havo-hbo, havo-opleidingen Regio Haaglanden

Aantal gediplomeerden	Aantal Havo-gediplomeerden		
	HAVO		
Gemeente en school	2017-18	2018-19	naar hbo in 2018-19
DELFT	366	384	
Chr Lyceum Delft	177	189	77,3%
Grotius College	36	48	69,4%
Sint Stanislascollege w.v.	153	147	
Stanislas-Westplantsoen			76,7%
Stanislas-Dalton			81,1%
LEIDSCHEMDEAM-VOORBURG	265	220	
SGM Dalton Vatel	99	65	49,5%
St Maartenscollege SGM	102	101	68,6%
Veurs College	64	54	76,6%
PIJNACKER-NOOTDORP	108	109	
Sint Stanislascollege	108	109	79,6%
RIJSWIJK	50	63	
Rijswijks Lyceum	50	63	90,0%
's-GRAVENHAGE	1054	1174	
Chr Coll De Populier	98	90	65,3%
Dalton Den Haag	80	85	66,3%
Esloo Onderwijsgroep (Edith Stein)	26	55	80,8%
Het Rijnlands Lyceum	11	10	geen info
Interconf Hofstadcollege	101	92	82,1%
Johan de Witt Scholengroep	35	32	80,0%
locatie, Lyceum Ypenburg	81	119	76,5%
Lyceum Zandvliet	63	69	75,8%
Maerlant Lyceum	41	37	61,0%
Maris Belgisch Park	59	41	67,8%
's-Gravendreef College	50	53	83,7%
Scholengr. Den Haag Zuid-West (Wateringsveld College)	57	69	77,2%
Scholengroep Esloo (Montaigne)	37	66	88,6%
SGM Haags Montessori Lyc	72	73	44,3%
SGM het Segbroekcollege	148	172	70,9%
VCL	53	57	37,7%
Vrije School Z-Holland	42	54	33,3%
WASSENAAR	110	112	
Adelbert College	79	81	76,0%
Het Rijnlands Lyceum	31	31	45,2%
WESTLAND	242	283	
ISW	242	283	77,6%
ZOETERMEER	382	425	
Erasmuscollege	124	163	75,0%
Oranje Nassau College	52	55	75,0%
RK Alfrink College SGM	144	142	81,7%
SCZ - Picasso Lyceum	62	65	75,0%
Eindtotaal	2577	2770	

De aantallen gediplomeerden zijn afkomstig van DUO². De doorstroompercentages zijn afkomstig van Scholen op de kaart, waarvoor DUO ook de gegevens heeft geleverd. Het percentage geeft aan welk deel van de gediplomeerden is ingeschreven bij een hbo-opleiding.

Beide bronnen hanteren iets verschillende definities waardoor er soms verschillen zijn in wat wordt verstaan onder 'de eenheid school'. Dit speelt bijvoorbeeld bij het Stanislascollege.

De tabel laat zien dat er in schooljaar 2018-2019 in totaal 2770 havisten een diploma behaalden op een school uit Haaglanden. Dit aantal was bijna 200 hoger dan het aantal in schooljaar 2017-2018. De stijging is in alle gemeenten zichtbaar met uitzondering van Leidschendam-Voorburg. Den Haag blijft de gemeente met de meeste gediplomeerden (1174), maar de andere gemeenten in de regio Haaglanden hebben in totaal wel meer gediplomeerden (1596).

De school met de meeste havo-gediplomeerden in de regio Haaglanden is het ISW in het Westland (283 gediplomeerden), gevolgd door het Christelijk Lyceum in Delft met 189 gediplomeerden. Het Segbroekcollege is de derde grote school met 172 Havo gediplomeerden.

Doorstroom naar hbo

Een belangrijk deel van de gediplomeerde havisten stroomt door naar het hbo. Via de website scholenopdekaart.nl is bekend welk percentage van de geslaagde havisten per vo-school doorstroomt naar het hbo.

De percentages van deze doorstroom lopen per school behoorlijk uiteen. Het hoogste percentage is 90% (Rijswijks Lyceum), het laagste percentage is 33,3% (Vrije School). Het gemiddelde doorstroompercentage van alle havo-opleidingen in Haaglanden is 70,2%.

Als de doorstroompercentages worden gesorteerd naar de grootte van de doorstroom ontstaat het volgende beeld:

Tabel 2 Doorstroompercentage havo-hbo van havo opleidingen in Haaglanden

Doorstroompercentage havo-hbo	Aantal havo- scholen in Haaglanden
30-40%	2
40-50%	3
50-60%	0
60-70%	6
70-80%	13
80-90%	8

De scholen met een doorstroom naar het hbo onder de 50% zijn:

- Vrije School
- VCL
- Montessori Lyceum
- Rijnlands Lyceum
- Dalton Vatel

De scholen met een doorstroom van meer dan 80% naar het hbo zijn:

- Stanislas-Dalton
- Edith Stein
- Hofstadcollege
- Johan de Witt
- 's-Gravendreef college
- Montaigne
- Alfrink College
- Rijswijks Lyceum

Er is in deze notitie geen afzonderlijke analyse gedaan waarom een aantal havo-scholen een laag doorstroompercentage heeft. Van sommige opleidingen is wel bekend dat een relatief grote groep

² Gegevens over examinering over beide schooljaren zijn hier te vinden, de meest recente gegevens zijn 19-12-2019 beschikbaar gekregen op <http://duo.nl/onderwijsdata/databestanden/vo/leerlingen/leerlingen-vo-7.jsp>

2. Instroom van havisten in de vier hogescholen in Haaglanden

Een flink deel van de havisten stroomt door naar het hbo. Voor het hbo is de havo meestal de belangrijkste vooropleiding. In onderstaande tabellen is zichtbaar gemaakt wat de omvang is van de havisten in de instroom van hbo-bachelor (en Associate degree) opleidingen.

Bij deze aantallen zijn naast de aantallen in het voltijd onderwijs ook de aantallen in het deeltijd en duale onderwijs inbegrepen, voor zover het bachelor opleidingen betreft. Het gaat hierbij om de studenten die per 1-10-2019 voor het eerst met een hbo-opleiding begonnen zijn, ook wel de instroom genoemd. Naast directe instroom bevatten deze aantallen ook de indirecte instroom, namelijk degenen die al eerder een havo vooropleiding behaalden³. Deze studenten hebben bv. gewerkt of een sabbatical genomen.

Ook is een uitsplitsing gemaakt tussen de verschillende vestigingen binnen de regio Haaglanden. Dit betekent dat de volgende vestigingen in deze analyse zijn betrokken:

Haagse Hogeschool

- Den Haag
- Zoetermeer
- Delft

Hogeschool Inholland

- Den Haag
- Delft

Hogeschool der Kunsten Den Haag

- Den Haag

Hotelschool The Hague Amsterdam

- Den Haag

In de 4 onderstaande tabellen staat soms de duiding <5 studenten. Dat betekent dat in verband met de privacy aantallen kleiner dan 5 (1,2,3 of 4) niet worden weergegeven. Het getal 0 betekent dat er daadwerkelijk geen enkele inschrijving is.

In de volgende tabel staat de instroom van studenten met een havo-vooropleiding bij de Haagse Hogeschool van de laatste 5 jaar.

---

³ Onderstaande maatwerktabellen zijn gemaakt op verzoek van Spirit4you door de Vereniging van Hogescholen

Tabel 3 Havo instroom in Haagse Hogeschool⁴

Vestiging	Opleiding	2015	2016	2017	2018	2019	
's-Gravenhage	ad facility management	0	<5	0	0	<5	
	ad finance & control	<5	0	<5	<5	<5	
	b accountancy	65	43	67	55	29	
	b bedrijfskunde	70	52	78	106	90	
	b bestuurskunde/overheidsmanagement	47	64	77	71	91	
	b bouwkunde	25	45	38	62	61	
	b chemische technologie	33	26	17	15	12	
	b civiele techniek	38	52	34	46	33	
	b commerciële economie	95	61	77	64	58	
	b communicatie	18	43	39	25	40	
	b communication and multimedia design	57	55	56	60	40	
	b european studies	146	180	183	138	133	
	b facility management	99	59	78	74	63	
	b finance & control	109	99	96	78	65	
	b hbo - rechten	149	197	163	166	154	
	b hbo-ict	109	105	118	134	103	
	b huidtherapie	34	34	39	38	35	
	b human resource management	35	34	25	20	30	
	b industrieel product ontwerpen	50	60	46	35	57	
	b integrale veiligheidskunde	78	96	94	132	135	
	b international business (economie)	113	108	90	106	80	
	b mens en techniek	72	64	44	55	51	
	b ondernemerschap & retail management	45	44	77	61	69	
	b opl. leraar vo 1e gr in lichamelijke opvoeding	85	81	112	98	126	
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	48	45	31	36	31	
	b opleiding tot verpleegkundige	64	56	60	117	42	
	b pedagogiek	49	42	42	74	69	
	b ruimtelijke ontwikkeling	30	37	44	31	34	
	b social work	105	62	61	60	37	
	b sportkunde	34	58	69	52	60	
	b voeding en dietetiek	68	65	79	68	74	
	Zoetermeer	b hbo-ict	49	56	60	52	41
	Delft	ad projectleider techniek	<5	0	0	0	0
b elektrotechniek		23	24	20	26	20	
b hbo-ict		29	33	34	24	30	
b mechatronica		50	61	64	49	49	
b technische bedrijfskunde		37	57	67	62	49	
b technische natuurkunde		64	91	69	83	64	
b toegepaste wiskunde		37	42	45	40	25	
b werktuigbouwkunde		117	89	106	96	61	
Totaal	Bachelor	2.376	2.420	2.499	2.509	2.241	

Bij de 3 vestigingen gezamenlijk was er in schooljaar 2019-2020 een instroom van 2241 studenten met een havo vooropleiding. De hbo-opleidingen met de grootste havo instroom zijn:

- Hbo-rechten (154)
- Integrale veiligheidskunde (135)
- European studies (133)
- Leraar vo 1^e graads lichamelijke opvoeding (126)

Verder is opvallend dat geen of amper havo gediplomeerden zijn ingestroomd in een Associate Degree opleiding.

⁴ Bron: Maatwerktabel Vereniging Hogescholen

Tabel 4 Havo instroom bij Hogeschool InHolland

Vestiging	Opleiding	2015	2016	2017	2018	2019
's-Gravenhage	ad crossmediale communicatie	10	10	8	<5	15
	ad sociaal financiële dienstverlening	<5	<5	<5	<5	0
	b business studies	26	32	28	19	20
	b communicatie	11	<5	9	5	8
	b creative business	42	85	75	69	89
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	11	9	7	12	15
	b sociaal-juridische dienstverlening	10	8	<5	7	12
	b social work	6	8	11	16	20
	Delft	ad tuinbouwmanagement	0	0	<5	7
	b dier- en veehouderij	12	11	16	15	18
	b food commerce & technology	22	43	28	27	24
	b landscape and environment management	12	23	23	30	27
	b luchtvaarttechnologie	56	69	82	82	82
	b tuinbouw & agribusiness	15	21	14	15	24
Totaal	bachelor	223	309	293	304	339

Toelichting: Totalen zijn exclusief communicatie (2016) en sociaal-juridische dienstverlening (2017) wegens onbekende deelname.

In totaal startten bij Hogeschool InHolland in 2019 339 studenten een hbo-opleiding met een havo vooropleiding. De bachelor opleidingen met de meeste havo-instroom in 2019 zijn:

- Creative business (89 studenten)
- Luchtvaarttechnologie (82 studenten)

De deelname aan Associate degree opleidingen van studenten met een havo-vooropleiding is vrij beperkt, met uitzondering van de opleiding cross-mediale communicatie. Daar startten in 2019 15 studenten mee met een havo-vooropleiding.

Tabel 5 Havo instroom bij Hotelschool The Hague

Vestiging	Opleiding	2015	2016	2017	2018	2019
's-Gravenhage	b hotel management	62	58	52	59	67

De opleiding hotelmanagement van de Hotel The Hague kent in 2019 een instroom van 67 studenten met een havo-instroom.

Tabel 6 Havo instroom bij Hogeschool der Kunsten den Haag

Vestiging	Opleiding	2015	2016	2017	2018	2019
's-Gravenhage	b autonome beeldende kunst	5	<5	5	<5	<5
	b dans	<5	<5	5	<5	<5
	b docent muziek	<5	<5	<5	<5	6
	b muziek	8	16	7	<5	5
	b vormgeving	16	5	6	12	6

De vijf bachelor opleidingen van de Hogeschool der Kunsten Den Haag kent een relatief beperkte instroom van studenten met een havo vooropleiding. Daarom kunnen in veel gevallen vanwege privacy niet de daadwerkelijke aantallen worden genoemd.

3. Doorstroom van havisten naar het hbo

Hoe doen de havisten het in het hbo? We kijken daarbij naar de situatie van de havo-gediplomeerden in het tweede jaar van het hbo. Als bron wordt hiervoor gebruikt: www.scholenopdekaart.nl. Hierbij worden bij 4 situaties onderscheiden:

- De student zit na 1 jaar nog steeds in dezelfde hbo-opleiding
- De student is na 1 jaar gewicht van hbo-vakgebied
- De student is na 1 jaar uitgestroomd
- Overig

Het begrip 'switch' betekent een wisseling van vakgebied in het vervolgonderwijs. Onder een vakgebied verstaat Scholenopdekaart.nl een groepering van opleidingen. Vakgroepen kunnen bijvoorbeeld zijn Gedrag en maatschappij, Gezondheidszorg, etc.

De categorie 'overig' die laat zien hoeveel procent van de leerlingen een andere keuze maakt en geen onderwijs volgt in het bekostigd onderwijs. Zij gaan bijvoorbeeld werken, nemen een tussenjaar of volgen een particuliere opleiding.

Deze meting is gebaseerd op de meetwijze die DUO gebruikt: met andere woorden wat is de situatie op de teldatum van 1 oktober? Ten tijde van het verschijnen van deze notitie is de meest recente informatie die op Scholenopdekaart.nl beschikbaar is de situatie per 1-10-2018⁵.

Tabel 7 Doorstroom in het hbo⁶

Havo-gediplomeerden 2016-17	Situatie in hbo per 1-10-2018			
	Gemeente en school	nog in opleiding	switch	uitstroom
DELFT				
Chr Lyceum Delft	65,9%	8,7%	9,5%	15,9%
Grotius College	63,0%	15,2%	8,7%	13,1%
Sint Stanislascollege w.v.				
Stanislas-Westplantsoen	71,0%	10,1%	8,0%	10,9%
Stanislas-Dalton	geen info			
LEIDSCHEIDAM-VOORBURG				
SGM Dalton Vatel	60,6%	11,3%	4,2%	23,9%
St Maartenscollege SGM	67,8%	8,5%	5,1%	18,6%
Veurs College	59,5%	11,9%	16,7%	11,9%
PIJNACKER-NOOTDORP				
Sint Stanislascollege	70,6%	10,6%	12,9%	5,9%
RIJSWIJK				
Rijswijks Lyceum	48,9%	34,0%	6,4%	10,7%
's-GRAVENHAGE				
Chr Coll De Populier	52,0%	16,0%	12,0%	20,0%
Dalton Den Haag	67,8%	16,9%	1,7%	13,6%
Esloo Onderwijsgroep (Edith Stein)	81,1%	16,2%	2,7%	0,0%
Het Rijnlands Lyceum				
Interconf Hofstadcollege	60,0%	22,1%	9,5%	8,4%
Johan de Witt Scholengroep	57,1%	23,8%	9,5%	9,6%
locatie, Lyceum Ypenburg	69,7%	9,2%	10,5%	10,6%
Lyceum Zandvliet	69,8%	17,0%	7,5%	5,7%
Maerlant Lyceum	48,9%	4,4%	4,4%	42,3%
Maris Belgisch Park	51,2%	18,6%	9,3%	20,9%
's-Gravendreef College	66,7%	14,3%	9,5%	9,5%
Scholengr. Den Haag Zuid-West (Wateringsveld College)	72,1%	14,7%	7,4%	5,8%
Scholengroep Esloo (Montaigne)	66,7%	9,5%	2,4%	21,4%
SGM Haags Montessori Lyc	55,0%	11,7%	3,3%	30,0%

⁵ Volgens Scholenopdekaart.nl worden deze gegevens in mei/juni 2020 geactualiseerd.

⁶ Bron: Scholenopdekaart.nl, doorstroom naar vervolgonderwijs

Tabel 7 Doorstroom in het hbo - vervolg

Havo-gediplomeerden 2016-17		Situatie in hbo per 1-10-2018		
Gemeente en school	nog in opleiding	switch	uitstroom	overig
SGM het Segbroekcollege	51,4%	18,5%	11,6%	18,5%
VCL	39,4%	3,0%	12,1%	45,5%
Vrije School Z-Holland	45,5%	9,1%	27,3%	18,1%
WASSENAAR				
Adelbert College	54,4%	10,1%	10,1%	25,4%
Het Rijnlands Lyceum	25,0%	8,3%	4,2%	62,5%
WESTLAND				
ISW	75,4%	10,2%	1,7%	12,7%
ZOETERMEER				
Erasmuscollege	61,9%	15,7%	7,5%	14,9%
Oranje Nassau College	70,5%	11,4%	4,5%	13,6%
RK Alfrink College SGM	57,3%	19,7%	12,0%	11,0%
SCZ - Picasso Lyceum	63,6%	15,2%	6,1%	15,1%
Gemiddeld	60,3%	13,7%	8,3%	17,7%

Bovenstaande tabel laat een aantal aspecten van de doorstroom zien.

Het gemiddelde van alle havo gediplomeerden uit Haaglandse scholen laat zien dat na 1 jaar 60% nog steeds dezelfde opleiding volgt. 13,7% is geswitcht naar een ander hbo -vakgebied en 8,3% is uitgestroomd. 17,7% hoort bij de categorie 'overig'.

Per categorie valt het volgende op.

- De havo scholen waarvan het hoogste percentage studenten die na 1 jaar nog steeds dezelfde opleiding volgt:
  - Edith Stein (81,1%)
  - ISW (75,4%)
  - Wateringse Veldcollege (72,1%)
- De havo-scholen waarvan relatief de meeste studenten binnen het hbo van vakgebied zijn geswitcht:
  - Rijswijks Lyceum (34,0%)
  - Johan de Witt (23,8%)
  - Hofstadcollege (22,1%)
- De havo-scholen waar relatief de meeste studenten na 1 jaar uit het hbo zijn uitgestroomd:
  - Vrije School (27,3%)
  - Veurs College (16,7%)
  - Stanislas College (12,9%)
- Bij de categorie overig hebben de volgende havo-scholen relatief de meeste studenten. Deze groep gaat zoals gemeld bijvoorbeeld werken, nemen een tussenjaar of volgen een particuliere opleiding. Dit percentage omvat dus niet leerlingen die na de havo doorgestroomd zijn naar het vwo.
  - Rijnlands Lyceum (62,5%)
  - VCL (45,5%)
  - Maerlant Lyceum (42,3%)

4. Studiesucces, uitval en studiewissel van havo gediplomeerden bij de 4 hogescholen in de regio Haaglanden

4.1. Studiesucces

Wat is het studiesucces van de havo gediplomeerden bij vier hogescholen in Haaglanden? Voor deze informatie wordt gebruik gemaakt van informatie die beschikbaar is bij de Vereniging Hogescholen.

Allereerst wordt getoond hoe succesvol deze studenten zijn na resp. 5 en 8 jaar inschrijving bij deze hogescholen. Onderstaande tabel laat dit zien.

Tabel 9 Studiesucces havo-gediplomeerden na 5 en 8 jaar bij 4 Haagse Hogescholen⁷

Hogeschool	Succes na 5 jaar			Succes na 8 jaar		
	2012	2013	2014	2009	2010	2011
De Haagse Hogeschool	41,9%	42,8%	46,2%	65,5%	67,6%	67,2%
Hogeschool Inholland	42,2%	44,1%	44,6%	64,1%	66,2%	67,6%
Hogeschool der Kunsten Den Haag	57,9%	58,6%	61,5%	78,7%	67,2%	80,0%
Hotelschool The Hague	51,4%	53,6%	62,6%	71,9%	75,7%	66,4%
Landelijk	47,5%	49,5%	49,8%	69,4%	69,8%	70,5%

Op landelijk niveau zijn zowel na 5 jaar als na 8 jaar positieve trends zichtbaar in het studiesucces van havisten. Het percentage studenten dat met een havo – vooropleiding een hbo diploma behaalt stijgt de laatste jaren.

Deze landelijke trend is ook zichtbaar bij het Haagse hbo, bij alle vier hogescholen stijgen de rendementen, zowel na 5 jaar als na 8 jaar.

4.2. Uitval en studiewissel bij de hogescholen in Haaglanden

Wat is de uitval en studiewissel na 1 jaar van gediplomeerde havisten per hogeschool voor de bachelor opleidingen van de afzonderlijke hogescholen?⁸ Bij deze overzichten zijn alleen de vestigingen opgenomen binnen de regio Haaglanden.

De Haagse Hogeschool: Den Haag, Delft en Zoetermeer
 Hogeschool Inholland: Den Haag en Delft
 Hogeschool der Kunsten Den Haag: Den Haag (enige vestiging)
 Hotelschool The Hague: Den Haag

Het totaal van de hogescholen is al volgt:

Tabel 10 Uitval havisten per hogeschool na 1 jaar

Uitval na 1 jaar per hogeschool					
	2014	2015	2016	2017	2018
De Haagse Hogeschool	12,0%	11,3%	12,9%	13,3%	12,2%
Hoteschool The Hague	6,8%	3,2%	3,4%	0,0%	1,7%
Hs. der Kunsten Den Haag	7,7%	11,8%	3,2%	0,0%	12,0%
Hogeschool Inholland	15,5%	8,6%	15,5%	17,9%	14,1%
Landelijk	12,1%	10,9%	12,9%	13,4%	12,2%

De uitval van havisten na 1 jaar is voor het laatste bekende instroomjaar landelijk 12,2%. De Haagse Hogeschool zit precies op dit landelijk gemiddelde, Hogeschool Inholland zit iets daarboven, Hogeschool der Kunsten iets daaronder. Hotelschool The Hague zit er ruim onder en kent amper uitvallers.

⁷ Bron: Vereniging Hogescholen, feiten en cijfers, update gegevens 2 april 2020. In deze tabel zijn alle vestigingen samen genomen.

⁸ Bron: Vereniging Hogescholen, feiten en cijfers, update gegevens 2 april 2020

Studiewissel

Wat is het percentage studenten met een havo vooropleiding dat na 1 jaar switcht van opleiding in het hbo?

Tabel 11 Studiewissel havisten per hogeschool na 1 jaar

Studiewissel na 1 jaar per hogeschool					
	2014	2015	2016	2017	2018
De Haagse Hogeschool	24,7%	25,6%	28,4%	27,4%	27,3%
Hogeschool The Hague	0,0%	0,0%	3,4%	1,9%	0,0%
Hs. der Kunsten Den Haag	7,7%	5,9%	6,5%	0,0%	8,0%
Hogeschool Inholland	32,1%	28,5%	18,4%	17,2%	25,6%
Landelijk	24,6%	25,0%	26,4%	25,5%	26,3%

Het percentage van de studiewisselaars van alle hogescholen bij elkaar is ongeveer 25%, van de starters, in 2018 was het 26,3%. De Haagse Hogeschool zit er van de starters in 2018 iets boven, en Inholland er iets onder. De Hogeschool der Kunsten zit er ruim onder. Bij de Hogeschool is het 0%; deze hogeschool biedt 1 bachelor opleiding aan.

Uitval en studiewissel per opleiding per hogeschool

In onderstaande tabellen wordt per hogeschool getoond wat de uitval en studiewissel per bachelor opleiding is van studenten met een havo-vooropleiding⁹. Hierbij wordt aangesloten bij de definities die de Vereniging Hogescholen hanteert¹⁰.

Bij uitval betekent dit dat een student na 1 jaar niet meer bij een Nederlandse door de overheid bekostigde hbo-instelling staat ingeschreven. Overigens kan dit volgens de Vereniging van Hogescholen betekenen dat een student dan niet definitief is uitgeschreven en bijvoorbeeld een jaar later de studie hervat.

Bij studiewissel wordt in de onderstaande tabellen dat er na 1 jaar van opleiding wordt gewisseld. Bij de gegeven percentages over deze studiewissel moet worden gerealiseerd dat indien een student dezelfde opleiding bij de een andere hogeschool volgt dit niet als studiewissel wordt geteld. Het gaat hierbij overigens om zeer kleine percentages.

9 Bron: <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers/artikelen/dashboard-studiesucces-uitval-en-studiewissel>

10 Bron: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/171/original/Bron_en_definities_studentenaantallen.pdf?1550069359

Tabel 12 Uitval en studiewissel havisten per opleiding Haagse Hogeschool

Vestiging	opleiding	Uitval na 1 jaar			Studiewissel na 1 jaar		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
Delft	b elektrotechniek	18,2%	21,1%	9,1%	27,3%	42,1%	36,4%
	b hbo-ict	18,2%	2,9%	4,2%	36,4%	35,3%	25,0%
	b mechatronica	13,1%	10,9%	18,4%	36,1%	48,4%	32,7%
	b technische bedrijfskunde	3,5%	14,9%	9,7%	35,1%	26,9%	43,5%
	b technische natuurkunde	7,7%	20,3%	12,0%	51,6%	40,6%	38,6%
	b toegepaste wiskunde	11,9%	4,4%	7,5%	42,9%	46,7%	42,5%
	b werktuigbouwkunde	11,2%	9,7%	11,0%	34,8%	32,0%	26,4%
's-Gravenhage	b accountancy	16,3%	9,0%	14,5%	30,2%	29,9%	27,3%
	b bedrijfskunde	7,8%	9,0%	5,7%	37,3%	30,8%	28,6%
	b bestuurskunde/overheidsmanagement	10,0%	23,8%	9,1%	50,0%	23,8%	36,4%
	b bouwkunde	11,1%	23,7%	16,1%	24,4%	18,4%	37,1%
	b chemische technologie	15,4%	5,9%	26,7%	34,6%	29,4%	26,7%
	b civiele techniek	15,4%	14,7%	17,4%	17,3%	32,4%	21,7%
	b commerciële economie	8,3%	8,5%	14,3%	28,3%	21,1%	22,2%
	b communicatie	11,6%	5,1%	8,0%	25,6%	41,0%	28,0%
	b communication and multimedia design	12,7%	26,8%	23,3%	20,0%	23,2%	23,3%
	b european studies	12,2%	15,8%	10,9%	37,2%	35,0%	41,3%
	b facility management	5,1%	7,7%	9,5%	20,3%	17,9%	18,9%
	b finance & control	6,1%	12,6%	2,6%	33,3%	36,8%	26,9%
	b hbo - rechten	13,1%	5,5%	13,9%	25,3%	23,3%	22,2%
	b hbo-ict	12,5%	9,3%	11,4%	35,6%	41,5%	37,9%
	b huidtherapie	11,8%	2,6%	13,2%	2,9%	10,3%	13,2%
	b human resource management	8,8%	8,0%	5,3%	17,6%	12,0%	15,8%
	b industrieel product ontwerpen	11,7%	41,3%	8,6%	20,0%	17,4%	34,3%
	b integrale veiligheidskunde	20,0%	25,0%	12,2%	16,7%	14,3%	19,5%
	b international business (economie)	12,0%	7,8%	7,5%	28,7%	21,1%	13,2%
	b mens en techniek	20,3%	9,1%	12,7%	26,6%	34,1%	23,6%
	b ondernemerschap & retail management	15,9%	10,4%	19,7%	20,5%	11,7%	27,9%
	b opl. leraar vo 1 ^e gr in lichamelijke opvoeding	27,2%	20,5%	13,3%	12,3%	14,3%	12,2%
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	9,3%	13,3%	14,7%	23,3%	13,3%	26,5%
	b opleiding tot verpleegkundige	12,5%	13,8%	14,9%	19,6%	15,5%	16,7%
	b pedagogiek	23,8%	16,7%	10,8%	11,9%	14,3%	23,0%
	b ruimtelijke ontwikkeling	13,5%	13,6%	9,7%	32,4%	40,9%	29,0%
	b social work	9,8%	14,0%	16,9%	14,8%	19,3%	27,1%
	b sportkunde	15,5%	14,5%	13,5%	31,0%	26,1%	42,3%
	b voeding en dietetiek	23,7%	15,2%	19,4%	20,3%	20,3%	23,9%
	Zoetermeer	b hbo-ict	12,5%	15,0%	9,6%	26,8%	26,7%

De uitval van de 3 meest recente jaren laten zien dat deze varieert per opleiding. Finance & Control kent met 2,6% het laagste uitvalpercentage. De uitval bij Chemische Technologie (26,7%) en Communication and Multimedia Design (23,3%) is het laatste instroomjaar 2018 het hoogst. Per opleiding kan het uitvalpercentage in de jaren flink variëren, soms is het ook vrij gelijkmatig.

In de 3 laatste kolommen staat het percentage studiewisselaars in de laatste 3 jaar. Bij Technische Bedrijfskunde (43,5%), Toegepaste Wiskunde (42,5%) en European Studies (41,3%) wordt relatief het meest gewisseld. Bij Huidtherapie (13,2%) en International Business (13,2%) wordt het minst gewisseld.

Tabel 13 Uitval en studiewissel havisten per opleiding Hogeschool Inholland

		Uitval na 1 jaar			Studiewissel na 1 jaar		
Vestiging	opleiding	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Delft	b dier- en veehouderij	27,3%	18,8%	26,7%	27,3%	0,0%	6,7%
	b food commerce & technology	14,0%	21,4%	18,5%	7,0%	21,4%	11,1%
	b landscape and environment management	30,4%	26,1%	16,7%	39,1%	13,0%	10,0%
	b luchtvaarttechnologie	10,1%	28,0%	8,5%	27,5%	20,7%	50,0%
	b tuinbouw & agribusiness	4,8%	23,1%	13,3%	0,0%	15,4%	13,3%
's-Gravenhage	b business studies	3,1%	14,3%	26,3%	21,9%	17,9%	26,3%
	b communicatie	0,0%	0,0%	20,0%	25,0%	44,4%	40,0%
	b creative business	23,5%	9,3%	11,6%	14,1%	16,0%	20,3%
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	20,0%	0,0%	16,7%	0,0%	14,3%	16,7%
	b sociaal-juridische dienstverlening	25,0%	25,0%	28,6%	12,5%	0,0%	14,3%
	b social work	0,0%	0,0%	6,3%	25,0%	9,1%	12,5%

De uitval bij Social Work (6,3%) en Luchtvaarttechnologie (8,5%) is bij de ingeschrevenen die 2018 zijn gestart met een havo-vooropleiding het laagst. Bij Sociaal-juridische Dienstverlening (28,6%), Dier- en Veehouderij (26,7%) en Business Studies het hoogst (26,3) is de uitval het hoogst.

Bij de studiewisselaars bij de opleidingen Dier- en Veehouderij (6,7%) en Landscape and Environment Management (10,0%) is het wisselpercentage het laagst. De opleidingen Luchtvaarttechnologie (50%) en Communicatie (40,0%) kennen de hoogste percentages.

Tabel 14 Uitval en studiewissel havisten per opleiding Hotelschool The Hague

		Uitval na 1 jaar			Studiewissel na 1 jaar		
Vestiging	opleiding	2016	2017	2018	2016	2017	2018
's-Gravenhage	b hotel management	3,4%	0,0%	1,7%	3,4%	1,9%	0,0%

Bij deze opleiding zijn de percentages uitval- en studiewissel zeer laag.

Tabel 15 Uitval en studiewissel havisten per opleiding Hogeschool der Kunsten den Haag

		Uitval na 1 jaar			Studiewissel na 1 jaar		
Vestiging	opleiding	2016	2017	2018	2016	2017	2018
's-Gravenhage	b autonome beeldende kunst	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	b dans	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	b docent muziek	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	b muziek	0,0%	0,0%	0,0%	6,3%	0,0%	25,0%
	b vormgeving	0,0%	0,0%	27,3%	25,0%	0,0%	9,1%

Deze hogeschool kent amper uitvallers en studiewisselaars met een havo-vooropleiding. Uitzondering bij de uitvallers is de opleiding Vormgeving waar 27,3% na 1 jaar is uitgevallen. Bij de studiewisselaars valt de opleiding Muziek op. Daar zijn na 1 jaar 25% van de havo-gediplomeerden van opleiding gewisseld.

5. Nu verder

Gespreksvragen:

- Hoe kunnen havo-scholen, gezien de cijfers uitval en switch, studenten beter voorbereiden op de keus voor de juiste hbo-opleiding?
- Hoe kan Spirit4you hierbij ondersteunen?
- Gezien de verschillen m.b.t. uitval en switch per opleiding: hoe kunnen we van elkaar leren, zowel op het vo als op het hbo?
- Op welke wijze kan beter ingespeeld worden op het belang van hbo-studievaardigheden?
- Hoe kan Spirit4you hierbij ondersteunen?

Betrokkenen vanuit havo scholen en hbo-instellingen uit de regio Haaglanden zijn zeer welkom nader in gesprek te gaan over de uitkomsten van deze monitoring. Dat kan door contact op te nemen via info@spirit4you.nl.